

Titel: Fortsat diskussion med Stenius, [glossematik] 024-0060

Citation: "Fortsat diskussion med Stenius, [glossematik] 024-0060", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_024-shoot-workidNKS-2757_0000_024_glossematik_0060/facsimile.pdf (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

skellige i en anden af disse henseender, fx. trekantet rødt og trekantet grønt. Har man nu en tavle fuld af røde, grønne gule trekanter, eller store små og mellemstore trekanter er det naturligt at opfatte trekanterne som genstande, farve og størrelse som egenskaber, men er der andet end en spreglig tradition i vejen før på samme måde at opfatte formen som egenskab og farven som genstand hvis vi har en tavle fuld af runde, trekantede, firkantede, lineære og punkterede "rødder"??

Hvis "genstande" skal opretholdes som en rent fænomenologisk kategori (hvis jeg ikke er sikker på de kan), må det da være ud fra to betragtninger (a) at visse oplevelsesindhold (som fx. farve" og "udstrækning") er "fundæret i hinanden" (se Husserl: *Log. Unters.*), (b) at hver oplevelsesverden indeholder utallige emner, der opleves som (individuelt eller generelt) "samme Emne", men hver form, farve, placering, interesse osv. hver før sig kan variere. Det synes dog at være ret vilkårligt hvordan man skal afgrænse dette område, så længe ikke spregligt formede begreber tages med i betragtning.

På analog måde må jeg indtil videre erklære det før ikke-indlysende at der er en fænomenologisk, af spreglig formning principielt uafhængig eksklusiv forskel mellem egenskab og relation. Er de "egenskaber" der betegnes med ordene "gift", "ugift", "mål", "dyr" ikke (fra et andet synspunkt relationer (før så vidt man kan kan have disse egenskaber i forhold til til noget andet)? Ja er ikke selve forholdet mellem genstand og egenskab en relation? Før mig er disse kategorier alle relative, participative og i al fald til dels bundne til et givet spregt kategorier.

3) Her er der sjensynlig et vigtigt punkt som jeg ikke tidligere har opfattet (St.'s indledningsforedrag har jeg ikke endnu set ms. til). Man har naturligvis ret til at definere isomeri på denne måde (II), og det er klart at det D'iske kunstspreg herefter ikke er en isomeri afbilledning af virkeligheden. Men det forekommer mig tvivlsomt om en sådan opfattelse af isomeribegrebet er hensigtsmæssigt når vi skal undersøge på hvilken måde spregt afbilder virkeligheden.

PD:St 28/11 1952

3

Så vidt jeg forstår, skulle et sådant skriftspreg arte sig på flg. måde
 HUS skulle betegne et stort hus, hus et lille hus. Et rødt hus skulle
 skrives med røde bogstaver, et hvidt med hvide (eller omvendt, jf. farvefets
 grafiets negativ). Hat skulle betyde 'hatten sidder på mandens hoved'
 Mand 'manden sidder på hatten' (eller omvendt, alt efter "nøglen"). Man
 Hat kunne naturligvis også lade farve betyde størrelse ~~størrelse~~ (og omvendt),
 bundet og relationsformer
 men man ville være/ det begrænsede antal af egenskabsområder som knytter
 sig til den benyttede tredimensionale skrift (der fx. kunne gøres duftende)

Tanken har altså først og fremmest betydning ved at vise, hvordan spre-
 gets fremstillingsfunktion ikke er. Men er der da en sådan isomorfie ved
 St.'s andet eksempel: landkortet. Er geografiske "genstande" som søer, lav
 lavland, bjerge, byer ikke her gengivet ved "egenskaber", nemlig blå, grøn,
 brun, rød farve?? Eller er disse farver nu pludselig blevet "genstande"
 der symboliserer genstande? (i så fald tyder det på at kategorierne gene-
 stand og egenskab ikke har den eksklusive karakter som ellers har været af
 St.). Viser eks. ikke med tydelighed at bestemte sensoriske stimuli
 snart kan opleves som egenskaber, snart som genstande? (fælles for alle
 farveoplevelser er jo funderingssammenhængen ml. farve og udstråkning).

St.'s analyse af D's kunstsprog kan jeg ikke forstå: da både green og
red, big og little, sweet og uggly har den egenskab at stå til højre for
grass, house eller girl kan isomorfien vel ikke "opprøttas på basis av en
 tillerding det s p r å k l i g a f ö r e m å l e t grass till föremålet
 gräs och den språkliga egenskapen "att stå till vänster om ordet green"
 (lappas för: Till höger om grass??) till egenskapen ~~gräs~~ grön. Denne
 egenskab hos den spreglige genstand er jo fælles for alle prædikater og
 kan derfor kun symbolisere genstand:egenskab's-relationen, ikke den speci-
 fikke egenskab "farve" eller den specifikke farve "grøn". - Derimod er jeg
 ganske indforstået med "Peter, Peter" sproget, som en teordisk mulighed,
 blot ser jeg ikke at det er heldigt at sige, at det er en "egenskab"
 ved den spreglige ~~egenskab~~ ^{genstand} Peter, at der står en genstand lige til ved si-
 den af. Isomorfien ville være klarere hvis det betegnede te drenge ved

PD:St.28/11 52

4

navn Peter (og eventuelt at de stod ved siden af hinanden).

M.h.t. pkt. 3.sidste stk. (s.5 nederst) er jeg enig med St. i at ikke alle trak i det sproglige "billede" er relevante, og også deri at man fristes til at hypostasere trak i forebilledet ud fra irrelevante trak. Men min opfattelse går rigtignok ud på, at den (usgte)relation som hypostaseres ud fra subjekt-prædikatsformen netop er ^{den genstands-} ~~den~~ egenskabsbegrebsrelation som if. St. er et fænomenologisk givet forhold.

4. Heri ser jeg intet nyt eller interessant.

5. Dette forudsætter at vi på forhånd ved hvad der er genstande og hvad der er egenskaber. Når man (med PD) benægter dette kan et sprog ikke være således konstrueret.

Det vil næppe være hensigtsmæssigt at fortsætte diskussionen før man er kommet til forståelse på disse punkter.

28.nov. 1952

Paul Diderichsen.